CURS 4 LIMBAJUL VHDL – Partea 3 Instructiuni secventiale. Domeniul concurential. Module de simulare

S.l. Ing. Vlad-Cristian Miclea

Universitatea Tehnica din Cluj-Napoca

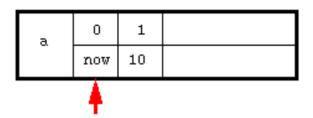
Departamentul Calculatoare

Saptamanile trecute

- FPGA
- Structura unui FPGA
- Limbajul VHDL
 - Generalitati
 - Structura unui program VHDL
- Objecte in VHDL
 - Semnale
 - Tipuri de date
 - Operatori
- Domeniul secvential
 - Procese
 - Instructiunea wait
 - Lista de sensibilitate
 - Asignarea semnalelor in procese
 - Variabile


```
a <= not b after 10 ns;
```



```
ARCHITECTURE behavioral OF clock_component IS

BEGIN

PROCESS

VARIABLE periodic: BIT := '1';

BEGIN

IF en = '1' THEN

periodic := not periodic;

END IF;

ck <= periodic;

WAIT FOR 1 us;

END PROCESS;

END behavioral;
```

CUPRINS

- 1) Introducere
- 2) Domeniul secvential
 - Instructiuni secventiale
 - Subprograme
- 3) Domeniul concurent
 - Arhitecturi concurente
 - Instructiuni concurente
- 4) Module de simulare
- 5) Concluzii

DOMENIUL SECVENŢIAL

- Process permite instructiuni secventiale
- Se executa in bucla infinita, nu se ia nicio instructiune in considerare
- Procesul trebuie suspendat instructiunea WAIT
- Conditii de revenire: lista de sensibilitate
- Semnale in procese: se fac atribuiri doar la suspendare
- Nevoie de variabile!

Instrucţiunea assert

- supraveghează o condiţie şi dacă este falsă emite un mesaj
- sintaxa:

```
assert condiţie{report mesaj}{severity
  nivel_de_severitate_al_erorii};
```

- mesajul implicit: Assertion Violation
- nivelul de severitate al erorii este de tipul Severity_Level (Note, Warning, Error, Failure), cu Error valoare implicită

Instrucţiunea report

- permite afişarea unui mesaj
- sintaxa:

```
{etichetă:} report mesaj
{nivel_de_severitate_al_mesajului};
```


Instrucţiunea de asignare a variabilelor

- valoarea este preluată imediat
- asignarea se poate face la declarare

Instrucţiunea de apel de procedură

apelarea trebuie să indice numele şi în paranteză lista parametrilor de apel

Structura condiţională

- este structurată
- permite executarea condiţionată a unor secvenţe de instrucţiuni
- când condiţia booleană este True se execută ramura if, pentru False se execută ramura else
- ramura elsif permite înlănţuirea condiţiilor

Structura condițională

■ sintaxa:

```
if condiție booleană 1 then
     -- Secvența de instrucțiuni 1
elsif condiție booleană 2 then
     -- Secvența de instrucțiuni 2
else
     -- Secvența de instrucțiuni 3
end if;
```

Instrucţiunea case

- permite selectarea, în funcţie de valoarea unei expresii, a unei secvenţe de instrucţiuni dintre mai multe alternative
- expresia şi valorile trebuie să fie de acelaşi tip discret (enumerat)
- ordinea ramurilor nu contează
- ramura others trebuie să fie ultima şi este obligatorie dacă nu sunt specificate toate valorile posibile ale expresiei

Instrucţiunea case

sintaxa:

```
case expresie is
    when Valoare 1 =>... -- Secv instrucțiuni 1
  when Valoare 2|Valoare 3|Valoare 4 =>
                               -- Secv instrucțiuni 2
  when Valoare 5 to Valoare 6
                                    =>...
                               -- Secv instrucțiuni 3
  when others =>...
                               -- Secv instrucțiuni n
end case;
```


Structura de buclă

- permite repetarea secvenţei de instrucţiuni din cadrul ei
- fiecare trecere se numeşte iteraţie
- dacă schema de iteraţie nu este precizată
 → număr infinit de iteraţii
- dacă schema este precizată → arată numărul de repetări

Structura de buclă

sintaxa generală:
{etichetă:} {schemă de iteraţie} loop
-- Secvenţa_de_instrucţiuni
end loop {etichetă};

Structura de buclă

- prima schemă de iteraţie:
 - atât timp cât condiţia este adevărată se repetă instrucţiunile din secvenţă
 - testarea condiţiei la începutul fiecărei iteraţii

while condiție loop

-- Secvenţa_de_instrucţiuni

end loop;

Structura de buclă

- a doua schemă de iteraţie:
 - secvenţa de instrucţiuni se repetă de un număr de ori cunoscut doar la execuţie
 - variabila de buclă:
 - contorizează numărul de cicluri efectuate prin parcurgerea unui tip enumerat
 - nu trebuie declarată
 - este cunoscută numai în interiorul buclei
 - nu i se poate atribui nici o altă valoare → nu poate fi modificată

Structura de buclă

- a doua schemă de iteraţie:
 - nu există posibilitatea specificării unui pas
 - secvenţa nu se execută pentru interval vid sau negativ

for Indice in 1 to 100 loop

-- Secvenţa de instrucţiuni

end loop;

INSTRUCTIUNI SECVENTIALE – FOR LOOP

Exemplu secvential 1 – For loop

Exemplu secvential 2 - Atribuiri

```
p_Shift_With_For : process (i_Clock)
                                            p_Shift_Without_For : process (i_Clock)
                                              begin
 begin
  if rising_edge(i_Clock) then
                                              if rising_edge(i_Clock) then
                                                r_Shift_Regular(1) <= r_Shift_Regular(0);
   for ii in 0 to 2 loop
    r_Shift_With_For(ii+1) <=
                                                r_Shift_Regular(2) <= r_Shift_Regular(1);
r_Shift_With_For(ii);
                                                r_Shift_Regular(3) <= r_Shift_Regular(2);
   end loop; -- ii
                                              end if;
  end if;
                                             end process;
end process;
```

Instrucţiunea next

- permite oprirea iteraţiei în curs de desfăşurare a unei bucle
- execuţia continuă cu iteraţia următoare (dacă există)
- poate fi:
 - imperativă: next {eticheta_buclei};
 - condiţională (întrerupere când condiţia este adevărată): next {eticheta_buclei} when condiţie;
- fără etichetă se referă la bucla cea mai de jos

Instrucţiunea exit

- permite ieşirea din buclă
- întrerupe toate iteraţiile restante ale buclei
- execuţia continuă cu instrucţiunea de după end loop
- poate fi:
 - imperativă: exit {eticheta_buclei};
 - condiţională (ieşire când condiţia este adevărată): exit {eticheta_buclei} when condiţie;
- fără etichetă se referă la bucla cea mai de jos

Instrucţiunea return

- este rezervată subprogramelor
- la execuţia ei se suspendă subprogramul şi controlul revine apelantului
- poate fi folosită pentru a întrerupe o procedură şi a reveni în programul apelant → nu trebuie să i se asocieze o valoare: return;

Instrucţiunea return

orice funcţie se termină dinamic prin return urmată de valoarea returnată:

return Valoare;

- valoarea returnată trebuie să aibă tipul declarat în specificaţia funcţiei
- o funcţie poate avea mai multe instrucţiuni
 return, pentru că pot exista mai multe ramuri de decizie

Instrucţiunea nulă

- se trece la executarea instrucţiunii următoare
- sintaxa: null;
- practic se foloseşte la instrucţiuni de selecţie (case) când toate ramurile trebuie luate în considerare
- nu este necesară la compilarea unui proces sau a unui corp de procedură vid

Generalități

- permit scrierea unor algoritmi reutilizabili
- valorile parametrilor, diferite la apel, duc la efecte diferite
- 2 tipuri de subprograme:
 - proceduri: procedure
 - funcții: **function**
- apelul unei proceduri este o instrucţiune
- apelul unei funcţii apare ca o valoare, în membrul drept al instrucţiunilor de asignare

Declaraţia de subprogram

- subprogramele au 2 părţi:
 - declaraţia (specificaţia)
 - corpul
- declaraţia indică:
 - genul subprogramului (procedură sau funcţie)
 - numele
 - lista parametrilor formali (fiecare cu mod şi tip)
 - pt. funcție și tipul valorii returnate

Declaraţia de subprogram

- sintaxa:
 - procedură

```
procedure nume_procedură (lista_parametrilor_formali);
```

funcţie

```
{pure/impure} function nume_funcţie (lista_parametrilor_formali)
return tipul_rezultatului;
```

lista parametrilor formali

```
{clasă_obiect} nume_parametru_1{, nume_parametru_2}: {mod_transmitere} type valoare_implicită;
```

Modul de transmitere a parametrilor

- intrare in
 - implicit
 - parametrii pot fi citiţi, nu pot fi modificaţi
- ieşire out
 - numai pentru proceduri
 - parametrii nu se pot citi
- combinat intrare / ieşire inout
 - numai pentru proceduri
 - permite orice citire şi scriere

Corpul subprogramului

- conţine algoritmul implementat
- nu permite declararea semnalelor
- sintaxa:

```
antet_sub-program is
{partea declarativă}
begin
{partea rezervată instrucţiunilor}
end {nume_sub-program};
```

Apelul

- poate fi secvenţial sau concurent
- 2 moduri de indicare a parametrilor actuali ai subprogramelor:
 - prin poziţie
 - prin denumire (cu =>)

Supraîncărcarea

- 2 subprograme cu acelaşi nume, dar profiluri diferite
- profilul: numărul, ordinea şi tipul parametrilor formali şi tipul rezultatului pentru funcţie

EXEMPLU DESCRIERE

Decrieti un numarator

- Circuit secvential, care incrementeaza vechea valoare la fiecare ciclu de ceas
 - Poate fi resetat
 - Poate avea un enable
- Ce fel de descriere se poate folosi?
- De ce fel de structuri VHDL avem nevoie?

Generalități

- VHDL descrie sistemele ca mulţimi de subsisteme funcţionale care operează în mod concurent
- orice subsistem poate fi specificat printr-un proces separat → nivel de detaliere dat de necesităţi
- toate procesele din interiorul unei arhitecturi se execută concurent
- ⇒ în VHDL → combinare între operaţii concurente şi secventiale

Generalități

- transferul de informaţii între procese se face prin semnale
- procesele se activează indiferent dacă modificarea valorii semnalelor la care sunt active este produsă de mediul extern sau de către alt proces

"Procese" elementare

- procesele care conţin o singură instrucţiune
 - → instrucţiuni singulare de asignare concurentă de semnal
- instrucţiunile singulare de asignare concurentă de semnal:
 - apar în arhitecturi şi se execută concurent cu alte procese
 - sunt sensibile la modificarea oricărui semnal care apare în membrul drept
 - asignarea se poate întârzia cu after
- Simplu in cazul in care nu exista "concurenta"

Procese elementare - exemple

```
entity Demux1la4 is
port (i: in bit;
                                                 -- intrare
      s: in bit_vector (1 downto 0);
                                                 -- selecții
       d: out bit vector (3 downto 0));
                                                 -- ieşiri
end Demux1la4;
architecture Conc of Demux1la4 is
signal t : bit vector(3 downto 0);
                                                 -- semnal intern
begin
t(3) \le s(1) and s(0);
                                                 -- selectarea unei ieşiri
t(2) <= s(1) and not s(0);
t(1) \le not s(1) and s(0);
t(0) \le not s(1) and not s(0);
d<=i and t;
                                                 -- valoarea ieşirii
end Conc;
```

Valori de semnale - pilotul (driver)

- semnalele primesc valori noi în momentul suspendării proceselor prin instrucţiunea wait
- stocarea informaţiilor referitoare la evenimentele de pe semnal → prin pilot (driver)
- compilatorul creează un pilot pentru fiecare semnal care primeşte o valoare într-un proces
- există un singur pilot / semnal / proces

Valori de semnale - pilotul (driver)

- toate operaţiile sunt efectuate asupra pilotului
- pilotul copiat în semnal când procesul se suspendă
- semnalul cunoaşte valorile trecute, prezente şi viitoare → pilotul are asignată o formă de undă
- forma de undă formată din tranzacţii
- tranzacţia: pereche valoare semnal + valoare timp (Time)

Semnale multi-sursa (cu mai mulţi piloţi)

- problema principala in domeniul concurential
- Semnale care au informaţii provenite din mai multe surse
 - exemplu: magistrala internă a procesorului primeşte informaţii de la: procesor, memoria internă, hard discuri, dispozitive de intrare / ieşire
- necesită stabilirea unei metode de determinare a valorii rezultate pentru semnal

Rezolvarea semnalelor multi-sursă

- simulatorul nu poate şti dacă un semnal va fi activat din mai multe surse
- simulatorul trebuie să fie pregătit pentru a realiza "rezolvarea" (mixarea) semnalelor
- regulile de mixare se specifică într-un tabel care reprezintă o funcție de rezoluție → conține toate valorile posibile pentru semnal

Funcția de rezoluție

- semnalele rezolvate au funcție de rezoluție
- funcţia de rezoluţie poate să apară la declaraţii de subtipuri de date şi la declaraţii de semnal
- la tipurile compuse funcţia de rezoluţie pentru tipul compus maschează funcţiile de rezoluţie pentru elementele tipului compus
- în simulare funcţia de rezoluţie este utilizată automat, nu este controlată de proiectant

Funcția de rezoluție

- Bit nu permite semnale multi-sursa;Std_logic este preferabil
- Std_Logic: tip de date rezolvat din pachetul
 Std_Logic_1164
- există şi versiunea rezolvată pentruStd Logic Vector

Paralelism

- la instrucţiunile concurente ordinea de execuţie este oarecare
- Insructiunile concurente ruleaza in acelasi timp
- Se pot folosi mai multe (oricate, atat timp cat nu se depasesc resursele) componente in acelasi timp => foarte util pentru paralelism

Instrucţiunea block

- are 3 funcţii principale:
 - încapsularea declaraţiilor reunire de instrucţiuni concurente care au acces la declaraţii locale
 - utilizarea instrucţiunilor gardate permite scrierea de instrucţiuni de asignare condiţionate
 - suport pentru ierarhizare se pot scrie proiecte ierarhizate
- blocul este unitatea de bază echivalentă a structurării în VHDL

Instrucţiunea block

■ sintaxa:

```
etichetă: block {(condiţie_de_gardă)}
{antet_generice_şi_porturi}
-- Declaraţii locale
```

begin

-- Instrucţiuni concurente

end block {etichetă};

Instrucţiunea block

- condiţia de gardă = expresie booleană
- antetul opţional indică importarea din mediul exterior:
 - valori pentru parametri generici
 - semnale pentru porturi
 - partea declarativă:
 - vizibilă numai local
 - nu permite declaraţii de variabile locale

Apel concurent de procedură

- aceeaşi sintaxă ca la apelul secvenţial
- are în plus în procesul echivalent instrucţiuni wait
- parametrii pot fi doar constante sau semnale
- util la aplicaţii de gestionare a stării interne a automatelor finite

Instrucţiunea assert

- aceeași sintaxă ca la apelul secvențial
- poate să apară în entităţi sau arhitecturi
- monitorizarea condiției date este permanentă

Instrucţiunea de asignare de semnal

- are 2 forme: condiţională şi selectivă
- sintaxa formei condiţionale:

```
{etichetă:} nume_sau_agregat <= {guarded}
formă_de_undă_1 when condiție_booleană_1 else
formă_de_undă_2 when condiție_booleană_2 else
...
formă_de_undă_n;</pre>
```

Instrucţiunea de asignare de semnal

forma condiţională echivalentă (procesul echivalent):

```
if condiție booleană 1 then
  nume sau agregat <= {transport} formă de undă 1;
elsif condiție booleană 2 then
  nume sau agregat <= {transport} formă de undă 2;
else
  nume_sau_agregat <= {transport} formă_de_undă_n;
end if,
```


Instrucţiunea de asignare de semnal

sintaxa formei selective:

```
{etichetă:} with expresie select
nume_sau_agregat <= {guarded}{transport}
formă_de_undă_1 when alegere_1,
formă_de_undă_2 when alegere_2,
...
formă_de_undă_n when alegere_n;</pre>
```

Instrucțiunea de asignare de semnal

forma selectivă echivalentă (procesul echivalent):

```
case expresie is when
```

```
alegere_1 =>
   nume_sau_agregat <= {transport} formă_de_undă_1;
when alegere_2 =>
   nume_sau_agregat <= {transport} formă_de_undă_2;
   ...
when alegere_n =>
   nume_sau_agregat <= {transport} formă_de_undă_n;
end case;</pre>
```


Instrucţiunea de instanţiere a unei componente

- ia o copie a unui model (componentă) declarat anterior şi o personalizează pentru o necesitate particulară
- sintaxa:

```
etichetă: numele_componentei_model
{corespondenţa parametrilor generici}
{corespondenţa porturi efective / porturi locale modelului};
```

Instrucţiunea de instanţiere a unei componente - exemplu

- -- Avem două componente, C1 și C2, care asigură
- -- interconectarea semnalelor A, B, C şi D de tip Bit.

```
signal A, B, C, D: Bit;
```

- -- A, B, C şi D sunt porturile efective ale circuitului proiectat
- -- Declararea componentei Inversor

```
component: Inversor
```

port(Intrare: in Bit; leşire: out Bit);

end component;

begin

-- Componenta Inversor va fi instanţiată de două ori:

C1: Inversor **port map** (Intrare => A, leşire => B);

C2: Inversor **port map** (Intrare => C, leşire => D);

Bloc sau componentă

- nu există o diferență fundamentală între un bloc şi o instanță de componentă
- ambele pot fi folosite la descrierea ierarhizată
- componenta are avantajul că este reutilizabilă

Instrucţiunea generate

- permite elaborarea condiţională sau iterativă a liniilor de cod sursă VHDL
- forma condiţională instrucţiunile concurente vor exista la elaborare după îndeplinirea condiţiei booleene
- forma iterativă creează ansambluri de instrucţiuni în număr egal cu numărul de elemente din intervalul discret

Instrucțiunea generate

- sintaxa:
 - forma condițională

etichetă: if condiție_booleană generate

... Secvență de instrucțiuni concurente

end generate {etichetă};

forma iterativă

etichetă: **for** nume_parametru_de_generare interval_discret **generate**

... Secvență de instrucțiuni concurente

end generate {etichetă};

Scop

- orice proces de proiectare presupune şi etapa de verificare
- în VHDL mai multe metode de verificare
- modul de simulare (test bench) = mediu în care un proiect ≡ UST (unitate supusă testării) este verificat prin aplicarea unor semnale numite stimuli şi observarea răspunsurilor generate

Elemente

- soclu (socket) în el se plasează sistemul testat
- generator de stimuli subsistem care aplică stimuli proiectului testat
 - stimuli generaţi intern
 - stimuli preluați de la o sursă externă de semnale
- instrumente de monitorizare a răspunsurilor la stimuli, generate de sistemul supus testării

Elemente în VHDL

- modulul de simulare este o specificaţie VHDL, care este simulată de simulatorul VHDL integrat în mediul de dezvoltare VHDL
- modulul de simulare este alcătuit din:
 - instanţierea unităţii supuse testării (UST)
 - procese sensibile la stimuli aplicaţi unităţii supuse testării (UST)
- specificaţie hibridă: structurală + comportamentală

Observaţie: UST trebuie să existe (entitate + arhitectură)

Elemente în VHDL

- ☐ stimulii:
 - pot fi specificaţi în arhitectura modulului de simulare
 - pot fi citiţi din fişier extern reacţiile unităţii testate pot fi observate prin:
- ☐ reacţiile unităţii testate pot fi observate prin:
 - formele de undă generate de simulatorul VHDL
 - fişierele de raport cu mesaje generate de simulator
 - mesajele generate de simulator la consolă
 - scrierea în fişiere folosind operaţiile de intrare /ieşire în mod text disponibile în pachetul Textio

Structură

- specificaţie cu entitate şi arhitectură
- entitatea modulului de simulare:
 - nu are porturi şi parametri generici pentru că modulul de simulare nu este un dispozitiv real
 - nu poate lipsi pentru că arhitecturile nu pot fi specificate fără entități asociate!!!
- arhitectură se realizează instanţierea UST
 - = o specificaţie de tip structural relaţia dintre modulul de simulare şi UST
 - poate fi instanţiere directă
 - instanțierea unei componente

Structură

- stimulii element esenţial:
 - set de semnale declarate intern în arhitectura modulului de simulare
 - asignaţi porturilor UST la instanţierea ei, prin port map
 - definiţi ca forme de undă:
 - prin instrucţiuni concurente de asignare de valori la semnale
 - în cadrul unuia sau a mai multor procese comportamentale, cu instrucţiuni wait for şi la sfârşit cu o instrucţiune wait vidă pentru suspendarea procesului

Structură

arhitectura modulului de simulare fiind în
 domeniul concurent - nu contează ordinea în care este instanţiată UST şi sunt definiţi stimulii

Utilizare

- la sisteme complexe simularea poate fi costisitoare
- verificare mai simplă cu module de simulare
- se simulează modulul de simulare, nu unitatea supusă testării (ea este doar o instanţă de componentă)
- nu există limitări la dimensiunea modulului de simulare

Exemple - poartă ŞI cu 2 intrări

```
-- Entitatea modulului de simulare
entity ModulSimulare is
end ModulSimulare;
architecture ArhModulSimulare of ModulSimulare is
-- Declararea componentei
component Poarta_$| is
   port (A, B: in Bit; Y: out Bit);
end component;
-- Declararea stimulilor
signal A, B, C: Bit; begin
-- Instanţierea unităţii supuse testării (UST)
UST: Poarta_ŞI port map (A, B, C);
-- Semnalele de stimulare - ca forme de undă
   A <= '0', '1' after 20 ns, '0' after 40 ns, '1' after 60 ns;
   B <= '1', '0' after 40 ns, '1' after 80 ns;
end ArhModulSimulare;
```

Exemplu - multiplexor 4:1

```
library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.all;
entity Test_Mux4la1 is
end:
architecture Testare of Test_Mux4la1 is
component Mux4la1
port (S: in Std Logic Vector (1 downto 0);
      10, 11, 12, 13: in Std_Logic; Y: out Std_Logic);
end component;
signal Sel: Std_Logic_Vector (1 downto 0);
signal A, B, C, D, F: Std_Logic;
begin
   Sel <= "00", "01" after 30 ns, "10" after 60 ns, "11" after 90 ns, "XX" after
   120 ns, "00" after 130 ns;
   A <= 'X', '0' after 10 ns, '1' after 20 ns;
   B <= 'X', '0' after 40 ns, '1' after 50 ns;
   C <= 'X', '0' after 70 ns, '1' after 80 ns;
   D <= 'X', '0' after 100 ns, '1' after 110 ns; UST:
Mux4la1 port map (Sel, A, B, C, D, F);
                                              Curs 3 VHDL
   end Testare;
```

Afişare şi raportare rezultate

- verificarea trebuie să şi afişeze sau să raporteze rezultatele
- modalități de afişare şi raportare:
 - afişarea listei valorilor semnalelor care se modifică în timp (echivalentă cu afişarea formelor de undă)
 - scrierea rezultatelor simulării într-un fişier (log file)
 - folosirea instrucțiunii assert

Instrucţiunea assert

- utilizată pentru raportarea răspunsurilor eronate generate de unitatea supusă testării
- moduri posibile de utilizare:
 - se aplică o instrucţiune assert de fiecare dată când se aşteaptă o nouă valoare a unui semnal de ieşire al UST
 - valoarea prognozată se specifică drept condiţie
 - se folosesc mesaje de eroare precise şi detaliate (CE nu funcţionează şi CÂND a avut loc evenimentul)

PACHETE STANDARD ŞI PREDEFINITE

Pachete standard

- Standard
- Textio
- definite în manualul de referință VHDL
- nu pot fi modificate de proiectanţi

PACHETE STANDARD ŞI PREDEFINITE

Pachete predefinite

- Std_Logic_1164 normă IEEE
- IEEE Numeric_Std
- IEEE Numeric_Bit
- Std_Logic_Arith al firmei Synopsys
- Std_Logic_Unsigned al firmei Synopsys
- **...**

Concluzii

Domeniul secvential. Procese

- Wait, lista de sensibilitate
- Semnale vs variabile

Instructiuni secventiale

- Assert, report
- If, case, loops
- Subprograme (domeniul secvential)

Domeniul concurential

- Procese elementare
- Pilot de semnal; semnale multi-sursa

Instructiuni concurente

- Paralelism!
- Bloc
- Asignare, selectie descriere flux de date
- Instantiere componente descriere structural + generate

• Module de simulare

- Structura unui modul de simulare
- Afisare si verificare rezultate